

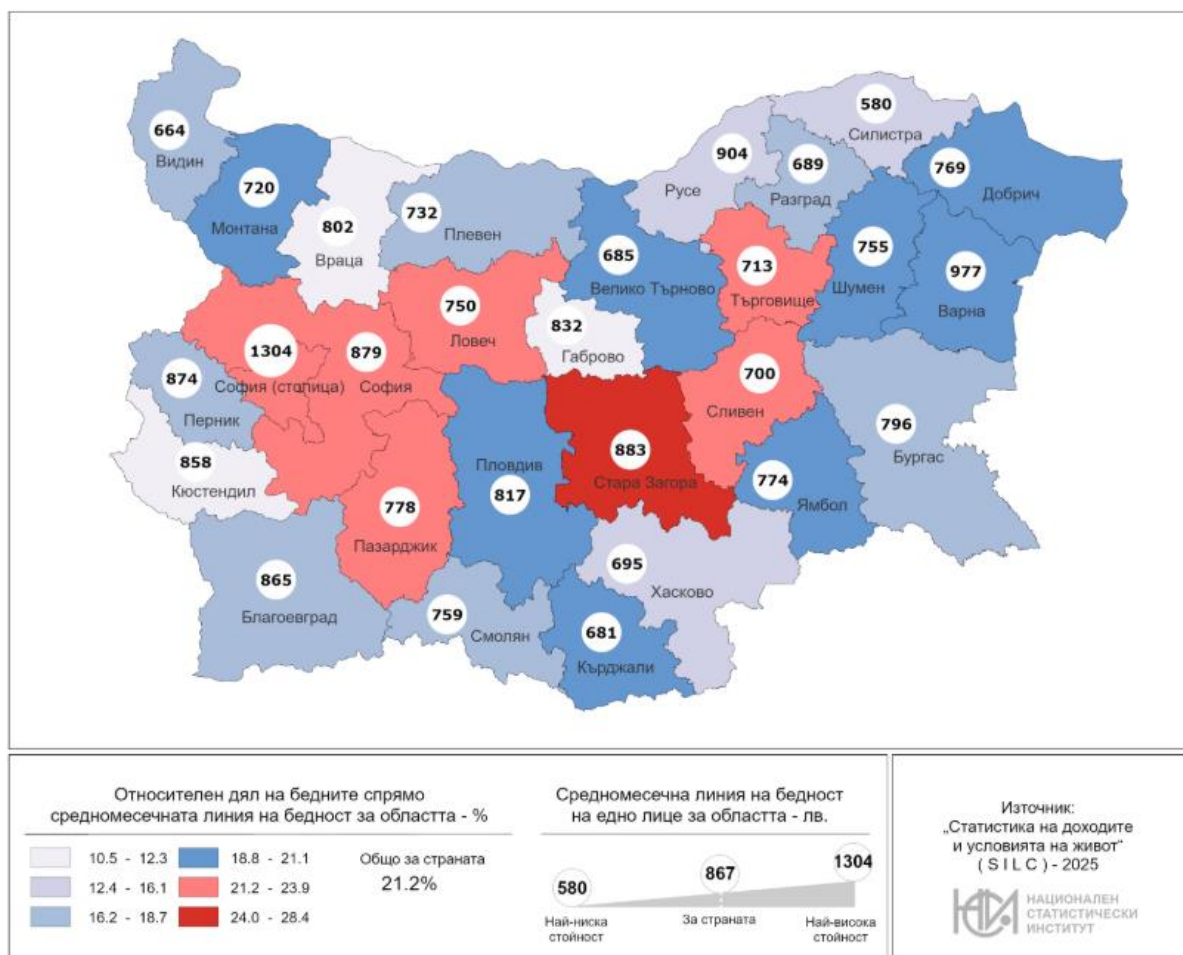

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Добрич“

**ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ
ПРЕЗ 2025 ГОДИНА**

Индикаторите за бедност и социално включване са част от общите показатели на Европейската общност за проследяване на напредъка на страните в борбата с бедността и социалната изолация. Основен източник на статистически данни за пресмятане на индикаторите е ежегодно провежданото наблюдение „Статистика на доходите и условията на живот (SILC)“.

Фиг. 1. Линия на бедност по области през 2025 година

Оценка на бедността

През 2025 г. линията на бедност в област Добрич е 769.33 лв. средномесечно на лице от домакинство, при 866.67 лв. за страната. При този размер на линията под прага на бедност за област Добрич са били 19.8% от населението на областта, при 21.2% от населението на страната.

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА

Таблица 1. Основни индикатори за бедност в област Добрич

	2021	2022	2023	2024	2025
Линия на бедност - средномесечен размер - левове	446.2	452.6	509.6	654.7	769.3
Относителен дял на бедните - % от населението	20.2	27.0	22.0	18.5	19.8
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери - % от населението	42.2	45.6	46.8	44.8	47.4
Относителен дял на бедните преди получаването на социалните трансфери, с включени пенсии - % от населението	24.5	32.3	28.4	25.4	28.4
Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от населението (S80/20)	5.5	6.0	9.3	8.1	6.2
Коефициент на Джини ¹	31.6	33.6	41.2	38.3	33.3

В сравнение с предходната година размерът на линията на бедност в област Добрич нараства със 17.5%, а относителният дял на бедното население нараства с 1.3 процентни пункта (виж табл. 1).

Системата за социална защита има съществено значение за редуциране на бедността. Данните за 2025 г. показват, че ако в доходите на домакинствата се включат доходите от пенсии, но се изключат останалите социални трансфери (обезщетения, социални и семейни помощи и добавки), равнището на бедност се повишава от 19.8 до 28.4%, или с 8.6 процентни пункта. Съответно при изключване на пенсиите и останалите социални трансфери равнището на бедност нараства до 47.4%, или с 27.6 процентни пункта.

Материални и социални лишения на домакинствата

В общите показатели за оценка на бедността са включени и субективни индикатори, свързани с материални лишения. Те показват субективната оценка и личните нагласи на лицата и домакинствата относно възможностите за задоволяване на отделни нужди и потребности. До 2020 г. за оценка на материалните лишения на домакинствата се използват девет въпроса, свързани с потреблението на конкретни стоки и услуги. От 2021 г. се включва нов показател за тежки материални и социални лишения, който показва липсата на необходими и желани предмети за водене на достоен живот. Изчислява се като дял на лицата от населението, които не могат да си позволят 7 от 13 показателя - 6 на индивидуално ниво и 7 на ниво домакинство (виж табл. 2).

¹ Изчислява се на основата на данни от разпределението на лицата от домакинствата по доход и е нормиран в границите от 0 до 100.

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА

Таблица 2. Показатели за материални и социални лишения през 2025 година

Въпроси към домакинството	Лица с ограничения – бр.	Относителен дял от населението - %
Може ли домакинството да посрещне със собствени средства неочаквани финансови разходи (неотложен ремонт на жилището или колата, подмяне на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.)	79 179	54.3%
Може ли домакинството да си позволи, ако желае еднosedмична почивка извън дома	70 240	48.1%
Имало ли е домакинството затруднения при плащането навреме на следните разходи за жилището:		
* заем за покупка на жилището, в което живее домакинството		
* наем за жилището, в което живее домакинството	32 331	22.2%
* текущи разходи за ток, вода, отопление (без разходи за телефон)		
* вноски за погасяване на кредити		
Може ли домакинството да си позволи, ако желае, консумация на месо, пилешко или риба (или вегетарианския им еквивалент) всеки втори ден	21 564	14.8%
Позволява ли финансово състояние на домакинството да поддържа нормална температура в жилището си	24 463	16.8%
Притежава ли домакинството автомобил (вкл. и служебен, който се ползва за лични нужди)	22 115	15.2%
Може ли домакинството да си позволи подмяна на остаряла мебелировка	69 699	47.8%
Въпроси към лица на 16 и повече години		
Наличие на интернет връзка в дома, който може да се ползва за лични нужди	10 601	8.5%
Подмяна на износени дрехи със закупуването на нови	29 774	23.8%
Купуването на два чифта обувки в зависимост от сезона, и/или за всички сезони	42 136	33.6%
Всяка седмица да похарчите малка сума пари за лични нужди	24 575	19.6%
Редовно участие в спортни и развлекателни дейности като посещения на кино, на театър, на концерт и др.	22 511	18.0%
Поне веднъж месечно среща с приятели/роднини за пиене/хапване (вкл. в домашни условия)	18 171	14.5%

Най-голям брой лица в област Добрич изпитват ограничения по отношение на възможностите да посрещнат неочаквани разходи (за неотложен ремонт на жилището или колата, подмяна на пералня или хладилник, внезапно заболяване и др.) със собствени средства (54.3%), за почивката извън дома (48.1%), както и по отношение на подмяната на остаряла мебелировка (47.8%).

През 2025 г. 19.0% от населението в област Добрич живее в тежки материални и социални лишения (ограничения в 7 от 13 показателя), или с 1.5 процентни пункта по-малко в сравнение с 2024 година

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА

Лица, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност

Ниската икономическа активност за домакинството се изчислява като съотношението между броя месеци, в които всеки член от домакинството във възрастовата група 18 - 64 години е бил работещ през предходната година (реално отработени месеци), към общия брой месеци, които теоретично би могъл да отработи същият член на домакинството при пълна заетост. За лицата, които декларират, че работят на непълно работно време, броят на месеците се преизчислява към пълно работно време въз основа на отработените часове.

Лицата, живеещи в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност, се дефинират като лица от възрастовата група 0 - 64 години, живеещи в домакинство, където възрастните (18 - 64-годишните, с изключение на учащите от възрастовата група 18 - 24 години) работят под 20% от техния потенциал през референтната година.

През 2025 г. в област Добрич в домакинства с нисък интензитет на икономическа активност живеят 6.8 хил. лица на възраст 18 - 64 години, или 9.1% от населението (при 6.9% за страната). Спрямо 2024 г. относителният им дял нараства с 2.2 процентни пункта.

Комбиниран индикатор

Във връзка с поставените цели по ключови области в стратегията „Европа 2030“ от изследването на доходите и условията на живот (EU-SILC) се изчислява комбиниран показател за регулярен мониторинг на напредъка на страните при изпълнение на националните подцели. Показателят включва лица, живеещи в риск от бедност, с материални и социални лишения и в домакинства на безработни или с нисък интензитет на икономическа активност.

Комбинирането на трите показателя показва, че през 2025 г. 30.2% от населението в област Добрич, или 44.1 хил. лица, са били в риск от бедност и социално изключване. Стойността на показателя нараства с 3.5 процентни пункта спрямо 2024 година.

Материални лишения при децата

В изследването „Статистика на доходите и условията на живот“ от 2013 г. се събират данни за материалните лишения на децата в домакинството (на възраст между 1 и 15 години). През 2025 г. относителният дял на децата с материални лишения (лишени от поне един от 13 показателя) е 33.2%.

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА

Методологични бележки

С Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета се определя обща рамка за европейската статистика за лицата и домакинствата, основана на индивидуални данни, събрани чрез извадки. Наблюдението за доходите и условията на живот (SILC) е част от изследванията, включени в регламента, и се отнася до събирането на съпоставима и актуална информация за моментното състояние (cross-sectional data) и от повторени във времето (longitudinal data) изменения в доходите, равнище и структура на бедността и социалната изолация.

Целевата съвкупност в изследването са всички **обикновени** домакинства и техните членове, живеещи на територията на страната в момента на наблюдение. Лицата, живеещи в колективни домакинства и в институции, са изключени като цяло от целевата съвкупност.

Размерът на извадката за 2025 г. включва 10 147 домакинства от 6 ротационни групи от всички области на страната. Освен домакинството, попаднало в извадката, обект на наблюдение са и всички негови членове на възраст 16 и повече навършени години. Извадката се състои от шест ротационни групи, като всяка година една от ротационните групи отпада от наблюдението и се заменя с нова. Този ротационен модел на извадка осигурява два типа данни:

- Моментни (данни от текущата година на наблюдение);
- Лонгитудинални (данни за домакинствата, участвали в поне две последователни години).

Наблюдението се провежда с два типа анкетни карти:

- Въпросник за домакинството;
- Индивидуална анкетна карта за всяко лице от домакинството на възраст 16 и повече навършени години.

Основни понятия

Линия на бедност

За изследване на равнището на бедност в методологията на Евростат се използва общ разполагаем нетен доход. Линията на бедност представлява 60% от средния общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Еквивалентни скали

За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се

ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2025 ГОДИНА

модифицираната ОИСП скала, според която първият възрастен на 14 и повече навършени години получава тегло единица, вторият възрастен на 14 и повече навършени години - тегло 0.5, и всяко дете под 14 години - тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем нетен доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем нетен доход на еквивалентна единица.

Претегляне на данните

Базата данни за всяка страна съдържа следните тегла:

Домакинско тегло (целева променлива DB090) за получаване на действителния брой обикновени домакинства в страната.

Персонално тегло (целева променлива RB050) за получаване на действителния брой лица на територията на страната.

Персонално тегло за всеки член на домакинството на възраст 16 и повече навършени години (целева променлива RB040) за получаване на броя на лицата на възраст 16 и повече навършени години на територията на страната.

При изчисляване на индикаторите за бедност се използва персоналното тегло (RB050), тъй като статусът на бедност се изчислява на индивидуално ниво и целевата група се отнася към цялото население, живеещо в обикновени домакинства. За някои от индикаторите, фокусирани върху лицата на възраст 16 и повече навършени години (например „относителен дял на работещите бедни“), се използва персонално тегло (RB040) за лицата на възраст 16 и повече навършени години.

При изчисляване на индикаторите теглата се коригират с претеглящ фактор за отразяване на липсващите случаи (домакинства с нулеви доходи) в изследването (RB050a).

Поради извадковия характер на изследването за доходите и условията на живот, по някои основни показатели са изчислени следните оценки:

**ИНДИКАТОРИ ЗА БЕДНОСТ И СОЦИАЛНО ВКЛЮЧВАНЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ
ПРЕЗ 2025 ГОДИНА**

Таблица 3. Оценки на някои основни показатели през 2025 година

	Относителен дял - %	Стандартна грешка
Население в риск от бедност и социално изключване - нова дефиниция		
Общо	30.2	5.0
0-17	33.9	10.2
18-64	30.4	5.5
65+	27.2	5.0
мъже	30.2	5.9
жени	30.2	4.8
Риск от бедност		
Общо	19.8	4.8
0-17	27.4	10.1
18-64	19.9	4.9
65+	14.4	3.8
мъже	19.7	5.9
жени	19.8	4.3
Материални и социални лишения - нова дефиниция		
Общо	19.0	4.6
0-17	23.3	10.3
18-64	17.8	5.0
65+	18.7	4.8
мъже	19.4	5.6
жени	18.7	4.4